

GAZZE KRİZİ, AMERİKAN KAMUOYU VE BAŞKANLIK SEÇİMLERİ

“

Yapılan kamuoyu araştırmaları da İsrail'in krize yönelik izlediği "sınırsız güç kullanımı" politikasının dünya genelindeki İsrail algısını önemli oranda zayıflattığını ortaya koymaktadır. Örneğin, ABD merkezli küresel araştırma şirketi Morning Consult'ın yaptığı online bir araştırma İsrail'e olan sempatinin dünya genelinde %18 oranında gerilediğini göstermektedir. Aynı araştırmada, Batı ülkeleri içerisinde İsrail algısının pozitif olduğu tek ülkenin ABD olduğu görölmektedir. Ancak ABD genelindeki İsrail sempatisi de krizin ardından kısıtlı da olsa düşme eğilimi içerisine girmiştir.

”

DR. TAMER KAŐIKCI Akademisyen **ESOGÜ**

İsrail'in Gazze'deki operasyonları orantısız bir şekilde devam ederken uluslararası toplumda İsrail'e yönelik eleştirilerin dozu artmaya başlamıştır. Örneğin geçtiğimiz günlerde Güney Afrika'nın başvurusuyla Uluslararası Adalet Divanında İsrail'in Gazze'de soykırım yaptığına ilişkin dava süreci başlamıştır. Bu durum, 7 Ekim saldırılarının hemen akabinde tüm dünyada oluşan İsrail sempatisinin giderek zayıflamakta olduğunu ve İsrail'in operasyonları karşısında küresel bir eğilimin ortaya çıkmakta olduğunu açıkça göster-

mektedir. Bu şartlar altında İsrail'in "sarsılmaz" destekçisi ABD'nin hem uluslararası toplumdan hem de kendi toplumundan gelen baskılar karşısında nasıl bir politika izleyeceği sorusu merak uyandırmaktadır. Bu sorunun etrafında şekillenen bu kısa yazıda yapılan çeşitli kamuoyu yoklamalarının sonuçları ışığında Amerikan toplumunun Joe Biden yönetiminin krize yönelik izlediği politikalara tepkisi irdelenecek ve bu durumun gelecek Amerikan başkanlık seçimlerine olası etkisi tartışılacaktır.

DÜNYA VE ABD KAMUOYUNDA GAZZE KRİZİ

Krizin başlangıç günlerinde Hamas'ın saldırılarının ardından birçok devlet İsrail'e olan desteklerini açıklarken ilerleyen günlerde İsrail'in izlediği "ayrım gözetmeyen katliam" politikası nedeniyle dünya kamuoyunda güçlü bir tepki ortaya çıkmıştır. Başta önemli Batı ülkeleri olmak üzere dünyanın birçok bölgesinde düzenlenen geniş katılımlı protesto gösterileri bu tepkinin en önemli göstergesidir. Bunun yanı sıra yapılan kamuoyu araştırmaları da İsrail'in krize yönelik izlediği "sınırsız güç kullanımı" politikasının dünya genelindeki İsrail algısını önemli oranda zayıflattığını ortaya koymaktadır. Örneğin, ABD merkezli küresel araştırma şirketi Morning Consult'ın yaptığı online bir araştırma İsrail'e olan sempatinin dünya genelinde %18 oranında gerilediğini göstermektedir. Aynı araştırmada, Batı ülkeleri içerisinde İsrail algısının pozitif olduğu tek ülkenin ABD olduğu görülmektedir. Ancak ABD genelindeki İsrail sempatisi de krizin ardından kısıtlı da olsa düşme eğilimi içerisine girmiştir.

Krizin başlangıcından bu yana Biden yönetimi İsrail'in en güçlü destekçisi olurken yönetimin bu tek taraflı politikasının aksine Amerikan kamuoyunda ciddi görüş ayrılıklarının yer aldığı görülmektedir. Krizin ilk günlerinde Hamas'ın saldırılarının etkisiyle Amerikan kamuoyunda da genel bir destek eğilimi ortaya çıkmıştır. Bu güçlü eğilim nedeniyle İsrail'e yönelik eleştirel söylemlerde bulunmak dahi kabul edilemez olarak

görülmüştür. Ancak zaman içerisinde İsrail'in hukuki ve ahlaki her türlü sınırı göz ardı ederek aşırı güç kullanımı nedeniyle Gazze halkının yaşamakta olduğu "trajedi" Amerikan kamuoyundaki İsrail yanlısı eğilimin zayıflamasına neden olmuştur.

Tüm dünyada olduğu gibi ABD'de de İsrail aleyhtarı kalabalık gösteriler düzenlenmeye ve iki taraf arasında hemen bir ateşkes yapılmasına yönelik çağrılar dile getirilmeye başlanmıştır. Amerikan kamuoyundaki bu değişim yapılan anket çalışmalarında açıkça görülmektedir. Yine Morning Consult'un verilerine göre Amerikan toplumu içerisinde ateşkes yapılmasını destekleyenlerin oranı %60'a kadar yükselmiştir. Benzer şekilde bir başka araştırma şirketi olan Pew Araştırma Merkezinin aralık ayı içerisinde yaptığı bir başka araştırmada, katılımcıların %25'i İsrail'in Hamas'a yönelik operasyonlarında "doğru bir yöntem" uyguladığını söylerken %27'si İsrail'in "fazla ileri gittiğini" düşünmektedir. Dahası yine aynı araştırmada katılımcıların yaklaşık %70'inin İsrail'in operasyonlarının olması gerekenden daha uzun sürmesinden, krizin bölgede başka ülkelere ve aktörlere sıçrayabileceğinden ve hatta ABD'deki Yahudi ve Müslüman toplulukların kriz nedeniyle şiddete maruz kalabileceğinden endişe ettiklerini göstermektedir. Bu veriler Amerikan toplumu içerisinde hâlen güçlü bir İsrail sempatisinin olduğunu gösterirken diğer yandan krizin derinleşmesi ihtimalinin Amerikan toplumunda güçlü bir endişe yarattığını ortaya koymaktadır.

“

Şüphesiz ki Gazze krizinin tek başına Amerikan başkanlık yarışında belirleyici olacağını söylemek mümkün değildir. Ancak bununla birlikte, her oyun değerli olduğu, birbirine bu denli yakın oylara sahip adayların yarıştığı bir seçimde ABD'deki Yahudi ve Müslüman toplulukların desteğini almak kesinlikle önem arz etmektedir.

”

GAZZE KRİZİNİN BAŞKANLIK YARIŞINA OLASI ETKİSİ

Gazze krizini ABD açısından önemli kılan unsurlardan biri 2024 yılı Kasım ayında yapılacak olan başkanlık seçimleridir. Yeniden aday olduğunu açıklayan Biden'ın karşısında, Cumhuriyetçilerin adayı olmasına kesin gözüyle bakılan Donald Trump'ın başkanlık için yarışacağı öngörülmektedir. Yine iki adayın yarıştığı 2020 seçimlerinde Biden, Trump'a karşı nispeten rahat kazanmış olmasına rağmen, bugün yapılmakta olan araştırmalar olası bir Biden-Trump rekabetinde ibrenin %1'lik bir oranda Trump lehine olduğunu göstermektedir. Şüphesiz ki Gazze krizinin tek başına Amerikan başkanlık yarışında belirleyici olacağını söylemek mümkün değildir. Ancak bununla birlikte, her oyun değerli olduğu, birbirine bu denli yakın oylara sahip adayların yarıştığı bir seçimde ABD'deki Yahudi ve Müslüman toplulukların desteğini almak kesinlikle önem arz etmektedir.

Bu şartlar içerisinde Biden yönetiminin krize yönelik izlediği politikanın başkanlık yarışının gidişatını belirleyecek tek unsur olmasa bile önemli etkenlerden biri olacağı açıktır. Bu açıdan yapılan kamuoyu araştırmalarında, halkın Biden yönetiminin izlediği politikaya yönelik algısı ayrı bir öneme sahiptir. Genel olarak yapılan araştırmaların birçoğunda Biden yönetiminin izlediği İsrail yanlısı politikanın toplumun önemli bir kesimi tarafından yeterli bulunmadığı ve eleştirildiği görülmektedir. Örneğin, ABD merkezli Pew Araştırma Merkezinin yaptığı araştırmada Biden yönetiminin krize yönelik geliştirdiği politikalar konusunda katılımcıların sadece %35'i Biden yönetimini başarılı görürken katılımcıların %41'i yönetimin izlediği politikayı desteklemediğini beyan etmiştir. New York Times tarafından yapılan bir başka ilginç ankette ise katılımcıların %46'sının Trump'ın mevcut krizi yönetmede Biden'dan daha başarılı olacağına inandıklarını söylemiş, katılımcıların sadece %38'i Biden lehine görüş bildirmiştir.

Her ne kadar anketlerin mevcut gerçekliği birebir ortaya çıkardığını söylemek mümkün olmasa da elde edilen veriler, Amerikan toplumunun Biden yönetiminin izlediği politikalar hakkındaki algısına yönelik bir fikir vermekte ve Biden'ın bu hususta toplumu yeterince memnun etmediğini açıkça göstermektedir. Yine birçok araştırmacının verileri Demokrat seçmenlerin Cumhuriyetçi seçmenlerden daha fazla oranda İsrail'in "katliam" politikasını eleştirdiğini göstermektedir. Dolayısıyla Biden'ın izlediği ağırlıklı olarak İsrail yanlısı

politika Demokrat seçmenlerin tercihini yansıtmamaktadır. Seçmenlerin bu tutumunun Biden yönetimi içerisinde de yansımaları görülmektedir. Geçtiğimiz üç ay içerisinde yönetimin çeşitli kademeleri içerisinde yer alan bazı görevliler Biden'ın "fazla" İsrail yanlısı tavrını protesto etmek amacıyla istifa etmiştir. Bu durum özellikle Demokrat seçmenler açısından ciddi bir açmaz yaratmaktadır. Zira bu eleştiri nedeniyle seçmenlerin Biden'dan uzaklaşması, Trump'ın seçimleri kazanma olasılığını artırmaktadır.

“
Hem Biden'ın İsrail ve Yahudi lobisiyle güçlü kişisel bağları hem de Amerikan siyasi yapılanması üzerindeki Yahudi lobisi etkisi Biden'ın dengeli bir politika izlemesini güçleştirmektedir. Bu açmaza karşılık Biden yönetiminin iki devletli çözüm konusundaki baskısı ise dünya kamuoyunun itirazlarına rağmen Filistin toplumunun tüm haklarını göz ardı eden İsrail'in katliam politikasını durdurmak için yeterli olmamakta, sadece söylem düzeyinde zayıf bir temenniden öte gidememektedir.

Hem seçmenden hem de kendi yönetimi içerisinde aldığı bu tepkiler karşısında Biden'ın krize yönelik izlediği politikayı gözden geçirmesi gerekliliği aşikârdır. Zira bu tarz bir revizyon ihtimali de zaman zaman Biden'ın söylemle-

rinde görülmektedir. Aralık ayı içerisinde yaptığı bir konuşmada ilk defa İsrail'in düzenlediği operasyonlara ilişkin "ayrım gözetmeksizin yapılan bombalamalar" hususuna dikkat çeken Biden'ın bu ifadesi İsrail'e bir uyarı olarak algılanmıştır. Diğer yandan, İsrail'in ve ABD'deki Yahudi lobisinin tepkisi nedeniyle İsrail'in düzenlediği operasyonları durdurma hususunda yeterince baskı yapma ihtimali bulunmayan Biden yönetimi, üzerindeki baskıları hafifletmek için İsrail'in iki-devletli çözümü kabul etmesini sağlamaya çalışmaktadır.

Sonuç olarak yaklaşan başkanlık seçimleri, Biden yönetiminin Gazze krizini yönetme hususunda daha etkin ve dengeli bir politika izlemesini zorunlu kılmaktadır. Zira kamuoyu araştırmaları yönetimin bugüne kadar izlediği politikaların hem genel olarak halkı hem de Demokrat seçmeni yeterince memnun etmediğini açıkça göstermektedir. Diğer yandan hem Biden'ın İsrail ve Yahudi lobisiyle güçlü kişisel bağları hem de Amerikan siyasi yapılanması üzerindeki Yahudi lobisi etkisi Biden'ın dengeli bir politika izlemesini güçleştirmektedir. Bu açmaza karşılık Biden yönetiminin iki devletli çözüm konusundaki baskısı ise dünya kamuoyunun itirazlarına rağmen Filistin toplumunun tüm haklarını göz ardı eden İsrail'in katliam politikasını durdurmak için yeterli olmamakta, sadece söylem düzeyinde zayıf bir temenniden öte gidememektedir. Bu nedenle özel olarak Gazze krizi, genel olarak da Filistin meselesi seçim yarışında Biden'ın geleceği üzerinde etkili olacak gibi görünmektedir. ■